

**Aktif ve Pasif İşgücü Piyasası Politikalarının İşsizlik Üzerine Etkisi:
Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi*****The Impact of Active and Passive Labor Market Policies on Unemployment:
A Panel Data Analysis on Selected OECD Countries*****Aylin ALKAYA**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü**Ebrucan İSLAMOĞLU**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Finans ve Bankacılık Bölümü

Haziran 2024, Cilt 14, Sayı 1, Sayfa 19-40

June 2024, Volume 14, Issue 1, Page 19-40

E-ISSN: 2148-483X

2024-1

e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area. Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

26. SAYIDA HAKEMLİK YAPAN AKADEMİSYENLERİN LİSTESİ

REFeree LIST FOR THIS ISSUE

Prof. Dr. Kadir ARICI
Ankara Bilim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. E. Murat ENGİN
Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Gülay YILMAZ
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Murat ATAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Elif GÖKÇEARSLAN ÇİFTÇİ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Eray ACAR
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
İstanbul Aydın Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gaye BAYCIK
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Mustafa AYKAÇ
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Hakan KAHYAOĞLU
Dokuz Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Burcu GEDİZ ORAL
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. M. Ozan BAŞKOL
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. İlnür KILKIŞ
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Muhammet Enes KALA
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Mustafa Kemal BİÇERLİ
Anadolu Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Umur OMAV
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Doç. Dr. Doğa Başar SARIPEK
Kocaeli Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Veysel BOZKURT
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Özgür TOPKAYA
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Hakan TOPATEŞ
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Erdem CAM
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi

Prof. Dr. Suat UĞUR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Bige İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Alparslan UĞUR
Kırıkkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Furkan EMİRMAHMUTOĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. M. Fatih UŞAN
Ankara Medipol Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet TUĞRUL
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

26. SAYI DEĞERLENDİRME İSTATİSTİKLERİ
EVALUATION STATISTICS FOR THIS ISSUE

Toplam gelen makale başvurusu	Number of received manuscript	30
Yayına kabul edilen makale sayısı	Number of accepted manuscript	6
Hakem süreci devam eden makale sayısı	Under consideration	6
Red edilen makale sayısı	Rejected after evaluation	18
Ön inceleme aşamasında red edilen makale sayısı	Rejected before evaluation	12
Makale kabul oranı	Accepted manuscript rate	%20

Araştırma Makalesi - Research Article

Aktif ve Pasif İşgücü Piyasası Politikalarının İşsizlik Üzerine Etkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi

The Impact of Active and Passive Labor Market Policies on Unemployment: A Panel Data Analysis on Selected OECD Countries

Aylin ALKAYA*

ORCID: 0000-0001-5932-5553

Ebrucan İSLAMOĞLU**

ORCID: 0000-0002-8297-7370

Sosyal Güvenlik Dergisi / Journal of Social Security

Cilt: 14 Sayı:1 Yıl: 2024 / Volume: 14 Issue:1 Year: 2024

Sayfa Aralığı: 19 - 40 / Pages: 19 - 40

DOI: 10.32331/sgd.1554611

ÖZ

İşsizlik, ekonomik ve sosyal istikrarsızlığın bir belirtisi olarak önemli bir konu olup politika yapıcıların işsizlik sorununu çözmeye farklı politika araçlarına başvurması gerekmektedir. Çalışmanın odak noktası, işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerindeki etkilerini açıklamak ve değerlendirmektir. Çalışmada, panel veri analiziyle seçilmiş OECD ülkelerinde işsizlik oranları üzerinde aktif ve pasif işgücü politikaları harcamaları etkisi incelenmiştir. Çalışmada üç model kurulmuştur. Birinci modelde bağımlı değişken işsizlik oranı üzerine aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan devlet harcamalarının etkisi araştırılmıştır. İkinci modele sadece işgücü piyasası politikalarından aktif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım dâhil edilmiştir. Üçüncü modele ise sadece işgücü piyasası politikalarından pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım dâhil edilmiştir. Modellere literatüre dayalı kontrol değişkenlerinden Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisi dahil edilmiştir. Panel veri analizi bulgularına göre, pasif işgücü piyasası politikalarının devlet harcamalarının işsizlik üzerinde pozitif anlamlı etkisi belirlenmiştir. Aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde negatif etkisi görülmeyle birlikte etkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Seçilmiş OECD ülkelerinde aktif ve pasif işgücü politikaları farklılık gösteriyor olabilir, bu da işsizlik üzerine farklı yansımış olabilir şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Sözcükler: Aktif işgücü piyasası politikaları, pasif işgücü piyasası politikaları, işsizlik, panel veri analizi, OECD

ABSTRACT

Unemployment is a significant issue, serving as an indicator of economic and social instability, and it requires policymakers to employ various policy tools to address it. The central focus of the study is to explain and assess the impact of labor market policies on unemployment. In the study, the impact of active and passive labor market policy expenditures on unemployment rates in selected OECD countries was examined using panel data analysis. In the study, three models were established. In the first model, the effect of government expenditures of active and passive labor market policies on the dependent variable unemployment rate was investigated. In the second model, only investment in active labor market policies from labor market policies was included. In the third model, only investment in passive labor market policies from labor market policies was included. In the models based on the literature, Gross Domestic Product, long-term unemployment rate and union density were included as control variables. According to the findings of the panel data analysis, passive labor market policies of government expenditures have a positive significant effect on unemployment. Although the government expenditures of active labor market policy have a negative effect on unemployment, it has been found that the effect is not significant. It can be interpreted that active and passive labor policies may differ in selected OECD countries, which may have had different effects on unemployment.

Keywords: Active labor market policies, passive labor market policies, unemployment, panel data analysis, OECD

Önerilen atıf şekli: Alkaya, A. ve İslamoğlu, E. (2024). Aktif ve Pasif İşgücü Piyasası Politikalarının İşsizlik Üzerine Etkisi: Seçilmiş OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security)*. 14(1), 19-40

• Geliş Tarihi/Received: 05/11/2023 • Güncelleme Tarihi/Revised: 06/05/2024 • Kabul Tarihi/Accepted: 26/09/2024

* Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, aylin@nevsehir.edu.tr

** Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, ebrucanislamoglu@nevsehir.edu.tr

GİRİŞ

İşsizlik, tarih boyunca toplumların karşılaştığı önemli bir sorun olmuştur. Avcılık ve toplayıcılık dönemlerinden günümüze kadar insanlar, işsizlik nedeniyle çeşitli zorluklarla mücadele etmiştir. Şehirlerin gelişmeye başlaması ve feodalizmin zayıflaması, serflerin ve küçük çiftçilerin kasaba ve şehirlere göç etmelerine yol açmıştır. Bu göç dalgası, modern işsizliğin başlangıcını oluşturmuştur. Göç edenler, kasaba ve şehirlerde iş bulma umuduyla emeklerini satarak geçimlerini sağlamaya çalışmıştır (Kurt, 2005: 1). Modern işsizlik kavramı ise köyden kente göçün bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır (TUİK, 2023). İşsizlik, genel olarak işgücü arzı ile talebi arasındaki dengesizlikten kaynaklanan bir sorundur. Tiryaki (2013: 252-253) tarafından yapılan tanıma göre, yapısal işsizlik, genel ekonomik talebin artışıyla giderilemeyen bir işsizlik türüdür (Ayyıldız, 2019). Lipponen (2020), işsizliğin sadece iş eksikliğinden değil, genellikle çalışma kapasitesinde düşüş veya yaşlanma gibi kişisel nedenlerden kaynaklandığını belirtir. Ehrenberg ve Smith (1997: 576), işsizliği belirli bir alandaki yeteneklerin talep edilen becerilerle uyuşmaması veya iş arayanlar ile iş pozisyonları arasındaki denge eksikliği sonucu olarak tanımlarlar. Biçerli (2009: 448) ise işsizliği, işgücü piyasalarında açık işler ile iş arayanların aynı anda mevcut olmamaları ve bir araya gelememeleri sonucu ortaya çıkan bir durum olarak ifade eder (İslamoğlu, 2014: 125). Yüksek işsizlik, üretimi ve toplam geliri azaltır, gelir dağılımında eşitsizliği artırır ve bir ülkenin insan sermayesini erozyona uğratar (Nickell, 1990). Büyüme ve işsizlik arasındaki negatif ilişki, ilk kez Arthur M. Okun (1962) tarafından ortaya konulmuştur. Keynesyen bakış açısıyla Okun, toplam talepteki değişimlerin firmaların üretim planlarını ve dolayısıyla işgücü talebini etkilediğini belirtmiştir (Vakıfbank Özel Raporu, 2021). Okun Yasası, ekonomik büyüme arttıkça işsizlik oranının azaldığını ve ekonomik büyüme düştükçe işsizlik oranının arttığını belirtir (Okun, 1962).

Aktif işgücü piyasası politikaları, işsizlerin iş bulmalarını ve istihdama katılmalarını teşvik eden politikaları içerir. Bu politikalar arasında eğitim programları, iş bulma hizmetleri ve meslek edindirme uygulamaları yer alır. Pasif işgücü piyasası politikaları ise işsizlik döneminde gelir güvencesi sağlamak ve işsizliği hafifletmek amacıyla uygulanır. Örnek olarak işsizlik sigortası ve sosyal yardım programları verilebilir. Çalışmanın bulguları, pasif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Yani, bu politikaların uygulanması işsizlik oranlarını azaltmıştır. OECD ülkeleri, farklı ekonomik yapıları ve politika yaklaşımlarıyla dikkat çeker. Mayıs 2023 tarihli OECD işsizlik oranı yüzde 4,8 olarak tespit edilmiştir (OECD, 2023). Birçok ülkede işsizlik eğiliminin yükselmesi, bu sorunun yapısal işsizlikle ilişkilendirilmesine neden olmuştur. Bu nedenle, bu ülkeler arasındaki işsizlik politikalarının karşılaştırmalı analizi, belirli politika yaklaşımlarının etkinliğini anlamak için önemlidir. Panel veri analizi, uzun dönemli veri setlerini kullanarak istatistiksel analiz yapmayı sağlar. Bu, politika yapımcıların karar alma sürecinde sağlam kanıtlara dayalı yaklaşımlar geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Bu çalışmanın amacı, aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarını inceleyerek seçilmiş OECD ülkelerinde bu politikaların işsizlik üzerindeki etkisini araştırmaktır. Çalışmanın bulguları, pasif politikaların işsizlik oranlarını azaltmada etkili olduğunu ve Okun Yasası'nın temel önermeleriyle uyumlu bir şekilde yorumlanabileceğini göstermektedir. Bu tür çalışmalar, ekonomik politikaların etkinliğini değerlendirmede ve işsizlikle mücadelede stratejiler geliştirmede önemli bir rol oynayabilir.

I. İŞGÜCÜ PİYASASI POLİTİKALARI

Etkili bir işgücü piyasası politikasının amacı, daha fazla insanın iş gücüne ve iyi işlere erişimini sağlamaktır. Bu durum aşağıdaki unsurları gerektirir (OECD, 2023):

1. İş arama motivasyonunu ve teşviklerini artırmak.
2. İşe hazır olma yeteneğini geliştirmek ve uygun iş bulma konusunda yardımcı olmak.
3. İstihdam fırsatlarını genişletmek.

Bu temel unsurların uygulanması, iyi koordine edilmiş iş piyasası, sosyal kurumlar ve politikalar tarafından yönetilmelidir. Politika ve programların etkisinin sürekli izlenmesi ve değerlendirilmesi, farklı grupların ihtiyaçlarına yanıt verme konusunda politika etkinliğini ve verimliliğini güçlendirmek için gereklidir. OECD, ülkelerin politikalarını güçlendirmelerine iş arayanlar ve iş gücü dışındaki diğer gruplar için kaliteli istihdamı erişilebilir hale getirmelerine yardımcı olmak için çeşitli faaliyetler yürütmektedir (OECD, 2023). Pasif işgücü piyasası politikaları, işsizliğin ekonomik etkilerini hafifletmeye yönelikken, aktif işgücü piyasası politikaları işsizliği azaltmaya ve istihdamı artırmaya yönelik politikalarlardır. İkisi bir arada kullanılarak işsizlikle mücadele daha etkili bir şekilde yürütülebilir (Yüceol, 2005: 506). İşgücü piyasası, ekonomik çevrenin değişikliklerine yanıt vermektedir. Ekonomik durgunluk sırasında genel üretim hacminin, üretim ihracatının ve yatırım akışlarının azalması iş fırsatlarını azaltırken işsizliği artırmaktadır. İşini kaybeden kişinin finansal sıkıntılar yaşadığı ve sosyal-psikolojik sorunlarla karşılaştığı iddia edilmektedir. Bazı ülkelerin deneyimi, işgücü piyasası düzenlemeleri ve işsizlik desteği önlemlerinin çeşitli olduğunu göstermektedir. İşgücü piyasasının liberalleşmesi, işini kaybeden insanların ihtiyaçlarını karşılayacak yeni iş yerleri kurma konusunda daha fazla fırsat yaratabilir ve değişikliklerin işverenler-çalışanlar için faydalı olabileceği iddia edilmektedir. Ancak, işgücü piyasasının liberalleşmesi oldukça tartışmalıdır. İşgücü piyasası önlemlerinin etkileri konusu hala eksik kalmıştır (Berzinskienė ve Juozaitienė, 2011).

1994'te Essen'deki Avrupa Konseyi toplantısı, işsizlikle mücadele için ortak bir eylem planını başlatmış, bu planın ardından Madrid ve Dublin zirveleri de işsizlikle mücadele konusunda önemli adımlar atmıştır (White, 2001: 4). Avrupa İstihdam Stratejisi 1997'de Lüksemburg İstihdam Zirvesi ile belirlenmiş ve istihdam politikalarının koordinasyonunu teşvik etmiştir (Goetschy, 1999: 124). Bu strateji, üye ülkelerin istihdam politikalarını tanımlayan ve belgeleyen Ulusal Eylem Planları hazırlamalarını öngörmüştür. Açık koordinasyon politikaları, işsizlikle mücadele amacıyla ekonomik politikaları koordine etmek üzere kullanılan bir yöntem olmuş ve birçok ülke bu politikaları benimsemiştir. İşsizlikle mücadelede özellikle aktif politikalar vurgulanmış ve işsizlerin iş arama faaliyetlerine katılımı şartlı hale getirilmiştir. AEPP (Aktif İşgücü Piyasası Politikaları) işsizlikle mücadelede önemli bir rol oynamıştır (Kluve, 2007: 14-15). 1990 ile 2019 yılları arasında AİPP harcamaları birçok ülkede artmış, ancak 2000 ve 2005 yılları arasında bazı ülkelerde azalmıştır. Pandemi dönemi, Avrupa'da işsizlikle mücadele politikalarının önemini artırmış ve aktif istihdam politikaları özellikle vurgulanmıştır. Bu politikalar, işsizlik sigortası, eğitim programları, işsizlikle mücadele programlarını içermektedir ve işsizlerin iş arama faaliyetlerine katılımını şartlı hale getirmektedir. Bu politikaların uygulanması, Avrupa'nın istihdam sorunlarına yanıt verme çabalarının bir parçası olarak önemli bir rol oynamaktadır (Martin, 2015:2).

İşgücü piyasası politikaları genel çerçevede Tablo 1'deki gibi sınıflanabilmektedir.

Tablo 1. *İşgücü Piyasası Politikaları*

Pasif İşgücü Piyasası Politikaları	Aktif İşgücü Piyasası Politikaları
İşsizlik Sigortası	Ücret ve İstihdam Sübvansiyonları
Kısa Çalışma Ödeneği	Kendi İşini Kuracaklara Yardım Programı
Ücret Garanti Fonu	Doğrudan Kamu Sektörü İstihdamı
Kıdem Tazminatı	Mesleki Eğitim Programları
Sosyal Yardımlar	Kamunun Eşleştirme ve Danışmanlık Hizmetleri

Kaynak: Bozdağlıoğlu (2008), Erol (2018) ve Ela (2007)'nin çalışmalarından yararlanılarak Ayyıldız (2019) tarafından oluşturulmuştur.

A- Aktif İşgücü Piyasası Politikaları

İsveç, aktif işgücü piyasası politikalarını ekonomik istikrar ve büyümeyi desteklemek için önemli bir araç olarak kullanmış ve bu politikalar, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde ekonomik sorunlara karşı etkili bir çözüm olarak kabul edilmiştir (Kapar, 2005). Aktif işgücü piyasası politikaları, işsizlikle mücadele amacı güder ve iş arayan bireylerin istihdam fırsatlarını artırmak ve işgücü piyasasını geliştirmek için çeşitli stratejileri içerir. Bu stratejiler arasında:

1. İşsizlere rehberlik ve bilgilendirme,
2. İşe yerleştirme yardımı,
3. İstihdam yaratma projeleri,
4. Mesleki eğitim programları,
5. Özel sektörü destekleme önlemleri (Parlak, 2011).

Mesleki eğitim programları işsizlikle mücadelede önemli bir rol oynar. Ancak, dikkatli bir şekilde yönetilmeleri, denge sağlanmaları gerekmektedir ki istenmeyen sonuçlar önlenmiş ve toplumsal denge korunsun (Uşen, 2007: 71). Mesleki eğitim programları, kamu kurumlarının mali ve altyapı desteğiyle birlikte özel sektör kurumları tarafından da kısmen uygulanmaktadır (Parlak, 2011: 148).

Özel sektörü teşvik programları, işsizlikle mücadelede, ekonomik kalkınmayı teşvik etmede önemli bir rol oynar ve kamu kurumları tarafından uygulanır. Aktif işgücü piyasası kurumları, iş arayanlara çeşitli hizmetler sunarak istihdam fırsatlarını artırmayı amaçlar (Uşen, 2007: 71-73). Özel sektöre sınırlı olanaklar sunulmasının sebebi, bu durumun kötüye kullanılabileceği endişesidir.

1970'li yıllardan sonra yaygınlaşan aktif işgücü piyasası politikaları, işsizlikle mücadele amacıyla uygulandığı ülkelerde, ekonominin yanı sıra sosyal ve toplumsal alanlarda da olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu politikalar, bireylere iş fırsatları sunarak ekonominin yanı sıra toplumun genel refahına da katkıda bulunmaktadır. İsveç'in aktif işgücü piyasası politikaları, ekonomik büyümeyi desteklerken işsizliğin azaltılmasında önemli bir araç olmuştur. Bu

politikalar, dikkatli yönetilerek ve denge sağlanarak hem ekonomik hem de toplumsal faydalar sağlamaktadır.

B- Pasif İşgücü Piyasası Politikaları

Pasif işgücü piyasası politikaları, işsizliğin yol açtığı ekonomik olumsuzluklara karşı finansal destek sağlamayı hedefler. İşsizlik sigortası bu politikaların önemli bir bileşenidir ve işsizlikle mücadelede maddi ve duygusal destek sunar (Yüceol, 2005: 506).

İşsizlik sigortası, isteğe bağlı olmayan nedenlerle işini kaybeden bireylere geçici bir dönem boyunca önceki gelirlerinin bir bölümünü karşılayarak işsizlik döneminde yaşanabilecek maddi ve duygusal zorlukları hafifletmeyi amaçlar (Törüner, 1991: 3-4).

İşsizlik sigortası, işgücü piyasasının dışında kalan bireylere ekonomik güvence sağlar ve işsizlik döneminde ortaya çıkabilecek olumsuz etkileri azaltmayı hedefler. Bu sistem, iş arayanlara sadece maddi destek sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kariyer gelişimlerine yardımcı olur ve iş arama süreçlerini destekler (Parlak, 2011: 150). İşsizlik yardımlarının sıkı denetim altında olması, istihdam piyasasının dengesini ve istikrarını koruma ihtiyacından kaynaklanır. Bu denetimler, politikanın etkinliğini ve işsizlik yardımlarının adil ve sürdürülebilir şekilde kullanılmasını sağlar (Parlak, 2011: 150). İşsizlik sigortası, işsizlik nedeniyle ortaya çıkan sıkıntıları gidermeyi amaçlayan ve iş arayanların ekonomik güvenliğini sağlayan önemli bir pasif işgücü piyasası politikasıdır. Politikanın dikkatli bir şekilde yönetilmesi, toplumsal dengeyi korumak ve istihdam piyasasının sağlıklı işlenmesini desteklemek açısından kritik öneme sahiptir.

Pasif işgücü piyasası politikaları, işsizliğin yol açtığı ekonomik sorunları hafifletmeyi amaçlar ve genellikle kamu kurumları tarafından uygulanır. Bu politikalar, işsizlik maaşı gibi çeşitli finansal destekler sağlayarak işsiz bireylerin ekonomik güvenliklerini korumayı hedefler (Kapar, 2005: 343). İşsizlik maaşı, işsizlik veya istem dışı çalışma azaltma dönemi geçiren işçilere gelir desteği sağlamayı amaçlar. İki temel türü bulunur:

- **İşsizlik Sigortası:** Genellikle iş geçmişi olan ve belirli kriterleri sağlayan işsiz işçilere ödenir.
- **İşsizlik Yardımı:** İşsizlik sigortası kriterlerini karşılamayan veya maksimum süresini aşan işçilere yönelik olarak uygulanır (Dost, 2014: 14).

İşsizlik maaşları, iş arayanların maddi güvenliklerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda iş arama süreçlerine odaklanmalarına ve kariyer gelişimlerine destek olur. Ancak, bazı eleştiriler bu tür pasif politikaların çalışmama eğilimini artırabileceği yönündedir (Dost, 2014). Aktif işgücü piyasası politikaları ile birlikte uygulanan pasif politikalar, işsizlikle mücadelede bütüncül bir yaklaşım sunar. Aktif politikalar, iş arayanların yeniden iş gücüne katılımlarını teşvik ederken, pasif politikalar ise maddi destek sağlayarak ekonomik güvence sağlar (Ayyıldız, 2019: 17). Pasif işgücü piyasası politikaları, işsizlik maaşı gibi önlemlerle iş arayan bireylere finansal güvence sağlayarak ekonomik dengenin korunmasına katkıda bulunur. Ancak, politikaların dikkatli bir şekilde yönetilmesi ve aktif politikalarla birlikte uygulanması gereklidir, böylece iş arayanların iş gücüne yeniden katılımları teşvik edilir.

II. LİTERATÜR TARAMASI

İşgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerindeki etkilerini inceleyen çeşitli çalışmalara yer

verilmiştir. Belot ve Ours (2000), OECD ülkelerinde işsizlik oranlarının farklı şekillerde değiştiğini, bazı ülkelerde hafif artışlar yaşanırken diğerlerinin istikrarlı kaldığını ve başarılı olarak kabul edilen ülkelerin işsizlik oranlarının belirgin bir şekilde azaldığını belirtmektedir. İşgücü piyasası kurumlarını (İPK) reforme etme odaklı politikaların bu başarıda kritik bir rol oynadığı vurgulanmaktadır.

Estevão (2003), panel veri analizi kullanarak aktif işgücü piyasası politikalarının (AİPP) istihdam oranlarını artırmada etkili olduğunu ortaya koymuştur. Fialová ve Schneider (2008) ise Avrupa ülkelerinde İPK'ların işsizlik üzerindeki etkilerini incelemiş, AİPP'ların işsizliği azaltmada olumlu bir rol oynadığını ancak yüksek vergilerin işsizliği artırabileceğini göstermiştir.

Baumgartner ve Caliendo (2008), Almanya'da işsizlik yardımlarının sosyal güvenlik katkılarıyla ilişkisini ele almış ve işsizlerin serbest meslek sahibi olmaya teşvik edilmesinin etkili bir politika olduğunu belirtmiştir. Bassanini ve Duval (2009), işsizliği etkileyen kurumsal faktörleri incelemiş, işsizlik yardımları, vergiler ve ürün piyasası düzenlemelerinin işsizlik üzerindeki kombinasyonunun etkili olduğunu göstermiştir.

Kluve (2010), farklı işsizlik programlarının etkinliğini vurgulamış ve işsizlik oranlarının programların türüne göre değişebileceğini belirtmiştir. Nie ve Struby (2011) ise eğitim programlarının işsiz bireylerin beceri kazanmasına nasıl yardımcı olduğunu ve iş arama yardımının işverenlerle eşleşmeyi nasıl artırdığını açıklamıştır.

Son ve Carica (2011) çalışması, işgücü piyasası politikalarının istihdam ve işsizlik oranları üzerindeki etkilerini göstermiş, politikaların uygulanmasının istihdamı artırdığını ve işsizliği azalttığını belirtmiştir. Nakajima (2012), uzatılan işsizlik sigortası yardımlarının işsizlik oranları üzerindeki karmaşık etkilerini incelemiş ve makroekonomik faktörlere etki ettiğini göstermiştir.

De Serres ve Murtin (2013) çalışması, işgücü piyasası reformlarının işsizliği azaltmada nasıl etkili olduğunu açıklamış, işsizlik yardımı süresi, istihdam koruma mevzuatı ve ürün piyasası düzenlemelerinin önemini vurgulamıştır. Guzmán (2014), Avrupa Birliği ülkelerindeki istihdam politikalarının işsizlik üzerindeki olumlu etkilerini araştırmış, aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarının işsizliği azaltmada önemli olduğunu göstermiştir.

Figura ve Barnichon (2014), genişletilmiş işsizlik yardımlarının işgücüne katılım üzerindeki etkisini incelemiş ve bu yardımların işsizlik oranlarını artırdığını ancak işgücüne katılımı etkilemediğini belirtmiştir. Martin (2015), aktivasyon politikalarının etkilerini ele almış ve insan sermayesini teşvik eden programların daha etkili olduğunu göstermiştir. Card ve diğerleri (2017), AİPP programlarının uzun vadeli etkilerini vurgulamış ve bu programların belirli gruplar için daha olumlu sonuçlar doğurabileceğini göstermiştir.

Bayraktar ve Yaşarlar (2017), Türkiye'de pasif işgücü politikalarının işsizlik üzerindeki etkilerini incelemiş ve reel ücret garanti fonu ödemelerinin kısa dönemde işsizlik oranlarını artırdığını göstermiştir. Marinescu (2017), işsizlik yardımlarının uzatılmasının iş piyasası üzerinde karmaşık etkilere sahip olduğunu ve uzun vadeli etkilerin daha fazla araştırılması gerektiğini belirtmiştir.

Murtin ve Robin (2018), işgücü piyasası reformlarının işsizlik üzerindeki etkilerini inceleyerek bu reformların işsizliği azaltmada etkili olduğunu göstermiştir. Escudero (2018), aktif işgücü piyasası politikalarının düşük vasıflı işgücü üyelerinin iş bulma oranlarını artırmada etkili olduğunu göstermiştir.

Kovacı, Belke ve Bolat (2018), işgücü piyasası düzenlemelerinin işsizlik üzerindeki etkilerini ele almış ve yatırımların işsizlikle mücadelede önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Levy Yeyati vd. (2019), aktif işgücü piyasası politikalarının işçilerin iş bulma süreçlerini nasıl etkilediğini incelemiş, bu politikaların ekonomik büyüme ve düşük işsizlik dönemlerinde daha etkili olduğunu belirtmiştir.

Esteban - Pretel ve Kitao (2021), Meksika’da işgücü piyasası politikalarının istihdam ve ekonomik refah üzerindeki etkilerini analiz etmiş, işsizlik sigortası yardımlarının cömertliğinin işsizlik oranlarıyla ilişkisini göstermiştir. Vooren ve ekibi (2021), sübvansiyonlu işgücü istihdam programlarının işsizlik üzerindeki etkilerini incelemiş ve uzun vadeli olumlu sonuçlar doğurabileceğini belirtmiştir.

Lammers ve Kök (2021), Hollanda’da aktif işgücü piyasası programlarının uzun vadeli etkilerini incelemiş ve bu programların istihdam olasılıklarını kalıcı olarak artırdığını göstermiştir. Weiss ve Hörisch (2022), işgücü piyasası politikalarının iş değerleri ve iş tercihleri üzerindeki etkisini ele almış, bu politikaların iş güvenliği tercihleri üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmalar, işgücü piyasası politikalarının çeşitliliğini ve bu politikaların işsizlik, istihdam ve ekonomik refah üzerindeki karmaşık etkilerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Her bir çalışma, farklı politika önlemlerinin, kurumsal düzenlemelerin işgücü piyasası dinamiklerine nasıl etki ettiğini derinlemesine incelemekte ve gelecekteki politika yapım süreçlerine ışık tutmaktadır.

III. YÖNTEM

Çalışmada işsizlik oranı üzerine işgücü piyasaları politikalarına yapılan harcamaların etkisi araştırılmıştır. Seçilmiş OECD ülkelerin 2000 - 2019 dönemi dengeli panel veri üzerinden panel regresyon analizi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Panel veri, araştırma verilerinin hem zaman boyutunda hem de kesit boyutunda birleştirilmesiyle incelendiği veri yapısıdır. Panel verilerde her bir kesitteki birim zamanların tümünde gözlenmişse dengeli panel, her bir kesitteki birim zamanların tümünde gözlenmemişse dengeli olmayan panel yapısı söz konusudur (Yerdelen Tatoğlu, 2012a: 5). Panel regresyon analizi panel verilerde bir veya birden fazla sayıda açıklayıcı değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin araştırılmasını kapsamaktadır. Panel regresyon modelleri üç temel yapıya sahiptir. Klasik (havuzlanmış) panel regresyon analizi modeli, sabit etkiler panel regresyon analizi modeli ve tesadüfi etkiler panel regresyon analizi modelidir. Veri yapısına uygun modeller panel regresyon analizleri gerçekleştirilir. Klasik panel regresyon analizi modeli aşağıda denklem (1)’deki gibi kurulur. Modelde bir bağımlı değişken Y ile bir veya birden fazla sayıda açıklayıcı değişken X_l arasında model yapısı oluşturulur (l bağımsız değişken sayısı ve $1 \leq l < \infty$).

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{1it} + \dots + \beta_l X_{lit} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Burada β_0 , sabit terimi ve β_l , l . regresyon katsayısıdır. ε , sıfır ortalamalı ve σ_ε^2 sabit varyanslı artık terimini göstermektedir. T toplam zaman sayısını ve N toplam kesit sayısını ifade etmektedir, $l=1, \dots, L$, $t=1, \dots, T$, $i=1, \dots, N$ - Sabit etkiler regresyon modelinde sabit terimi $\beta_0 = \beta_{0i}$ olarak tanımlanırken tesadüfi etki ler regresyon modelinde sabit terimi $\beta_0 + \varepsilon_i$ olarak

tanımlanır (Gujarati ve Porter, 2009: 594 - 603).

IV. VERİ SETİ, ÇALIŞMANIN MODELLERİ VE HİPOTEZLERİ

Çalışmada üç model kurulmuştur. Birinci modelde bağımlı değişken işsizlik oranı üzerine aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan devlet harcamalarının etkisi araştırılmıştır. Birinci modele kontrol değişkenleri olarak kişi başına GSYİH, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğu dâhil edilmiştir. İkinci modele açıklayıcı değişken olarak aktif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım, ikinci modele açıklayıcı değişken olarak pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım dâhil edilmiş ve her iki modelde de kontrol değişkenleri birinci modeldeki değişkenler olmuştur.

Ekonomik teori ve ampirik çalışmalar, işsizlik yardımları, asgari ücretler gibi katı işgücü piyasası kurumlarının daha yüksek işsizlik seviyeleriyle ilişkili olma eğiliminde olabileceği sonucuna varmıştır. Örneğin, Elmeskov ve ark. (1998), Nickel (1998) ve Nunziata (2002), işsizlik yardımlarının düzeyi ve süresinin işsizlik düzeyini artırdığına dair güçlü kanıtlar bulmuştur (Bernal - Verdugo vd., 2012). İşsizlikle mücadelede çeşitli program ve önlemleri içeren işgücü piyasası politikaları yürütülmektedir. İşsizlik oranı üzerinde farklı etkileri olan aktif ve pasif işgücü piyasası politikaları olmak üzere iki tür işgücü piyasası politikaları vardır. Bu nedenle, aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerindeki etkileri ayrı olarak değerlendirmeye almak gerekmektedir (Rotar, 2018).

Çalışmanın modellerinde yer alacak değişkenlere aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarının makroekonomik değişkenlerden işsizlik üzerindeki etkisinin değerlendirilmelerinin yapıldığı literatürde yer alan Murtin ve Robin (2018) ve Rotar (2018) çalışmaları referans alınmıştır. Çalışmanın modellerinde Rotar (2018) çalışmasında yer verilen işgücü piyasası durumunun kontrol değişkeni olarak uzun dönem işsizlik, sendika yoğunluğu analizlere dahil edilirken makroekonomik durumu kontrol etmek amacıyla kişi başına düşen GSYİH kullanılmıştır.

Veri seti olarak seçilmiş OECD ülkelerinin 2000 - 2019 dönemi çalışmanın değişkenlerine ait dengeli panel verileri kullanılmıştır. Çalışmanın değişkenlerine ait verilerin tamamı tüm OECD ülkeleri için olmadığından çalışmaya tüm verilerine ulaşılan OECD ülkeleri dâhil edilmiştir. Çalışma kapsamındaki OECD ülkeleri “Avustralya, Avusturya, Belçika, Almanya, İspanya, Finlandiya, İrlanda, İtalya, Japonya, Hollanda, Norveç, İsveç, Amerika Birleşik Devletleri (ABD)” olmuştur. Çalışmanın analizlerinde yer alan değişkenlerin tanım ve veri kaynağı Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Çalışma Değişkenleri

Değişkenler	Tanım	Veri Kaynağı
ISSIZLIK	İşsizlik oranı	OECD
AIPP	Aktif işgücü piyasası politikaları için yapılan devlet harcamalarının içindeki payı	OECD
PIPP	Pasif işgücü piyasası politikaları için yapılan devlet harcamalarının içindeki payı	OECD
GSYİH	GSYİH toplamı, kişi başına ABD doları	OECD
UZUN	Uzun dönem işsizlik oranı	OECD
SY	Sendika yoğunluğu	OECD

Çalışma kapsamında aktif işgücü piyasası politikalarına harcamaları devletin doğrudan iş yaratma, istihdam teşvikleri, başlangıç teşvikleri ve eğitim için GSYİH içinden ayırdığı pay olarak tanımlanmıştır. Pasif işgücü piyasası politikalarına harcamalar devletin doğrudan işsizlere yaptığı ödeme miktarının GSYİH içinden ayırdığı pay olarak tanımlanmıştır. Uzun dönem işsizlik oranı, bir yıl veya daha uzun süredir işsiz olan kişilerin toplam işsizler içindeki oranını göstermektedir. Sendika yoğunluğu, toplam ücretli ve maaşlı sayısı içinde sendika üyesi olan ücretli ve maaşlıların payıdır ve veriler yüzdelik olarak ifade edilir (OECD, 2023).

Model 1'deki amaç işsizlik oranı bağımlı değişkeni üzerinde aktif işgücü piyasası, pasif işgücü piyasası açıklayıcı değişkenleri ile kontrol değişkenlerinden Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisinin araştırılmasıdır. Model 1 regresyon modeli ve hipotezleri aşağıdaki gibidir.

$$\text{Model 1: } ISSIZLIK_{it} = \beta_0 + \beta_1 AIPP_{it} + \beta_2 PIPP_{it} + \beta_3 GSYIH_{it} + \beta_4 UZUN_{it} + \beta_5 SY + \varepsilon_{it}$$

H_0 : Aktif işgücü piyasası politikaları, pasif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : Aktif işgücü piyasası politikaları, pasif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi vardır.

Model 2'deki amaç işsizlik oranı bağımlı değişkeni üzerinde açıklayıcı değişken olarak aktif işgücü piyasası ile kontrol değişkenlerinden Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisinin araştırılmasıdır. Model 2 regresyon modeli ve hipotezleri aşağıdaki gibidir.

$$\text{Model 2: } ISSIZLIK_{it} = \beta_0 + \beta_1 AIPP_{it} + \beta_2 GSYIH_{it} + \beta_3 UZUN_{it} + \beta_4 SY + \varepsilon_{it}$$

H_0 : Aktif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : Aktif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi vardır.

Model 3'deki amaç işsizlik oranı bağımlı değişkeni üzerinde açıklayıcı değişken olarak pasif işgücü piyasası ile kontrol değişkenlerinden Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisinin araştırılmasıdır. Model 3 regresyon modeli ve hipotezleri aşağıdaki gibidir.

$$\text{Model 3: } ISSIZLIK_{it} = \beta_0 + \beta_1 PIPP_{it} + \beta_2 GSYIH_{it} + \beta_3 UZUN_{it} + \beta_4 SY + \varepsilon_{it}$$

H_0 : Pasif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : Pasif işgücü piyasası politikaları, Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğunun işsizlik üzerinde etkisi vardır.

Modellerde $\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4, \beta_5$ regresyon katsayıları, ε hata terimi ve t zaman indisi ve i yatay kesit indisi ($i=1, \dots, 14$ ve $t=1, \dots, 20$).

V. BULGULAR

Çalışmanın bulgular bölümünde ilk aşamada sırasıyla tanımlayıcı istatistiklere, birim kök testlerine, çalışmanın her bir modeli için uygun modelin seçiminin yapılmasına, varsayım incelemelerine yer verilmiştir. İkinci aşamada varsayımlara dayalı belirlenen tahmin modellerine yer verilerek model tahminleri yorumlanmıştır.

A- Tanımlayıcı İstatistikler

Çalışma kapsamındaki OECD ülkeleri 2000 - 2019 yılları verilerinde çalışma değişkenlerinin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3’de yer almaktadır. Tablo 3’den işsizlik oranının OECD ülkeleri arasında büyük farklılık gösterdiği en küçük değer 2.35 iken en büyük değer yaklaşık 26.12 olduğu görülmektedir. GSYIH içinde AIPP’na ortalama ayrılan pay yaklaşık yüzde 0.51 ve PIPP’na ortalama ayrılan pay ise yüzde 1 olarak belirlenmiştir. PIPP değerleri değişkenliği AIPP değerleri değişkenliğinden daha fazladır (AIPP için standart sapma değerinin PIPP için olan standart sapma değerinden daha düşüktür). Ortalama GSYIH değeri 42120.96 dolardır. Sendika yoğunluğu 9.9 ile 81 arasında değişmektedir. İşsizler içindeki uzun dönem işsizlik için ortalama oran değeri 31.4’tür.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Ortalama	Standart sapma	Minimum	Maksimum
ISSIZLIK	7.094409	3.652308	2.350000	26.11667
AIPP	0.506821	0.311267	0.040000	2.550000
PIPP	1.062050	0.865589	0.000000	3.579000
GSYIH	42120.96	10962.00	21595.59	89759.24
UZUN	31.41675	13.93662	6.026001	62.16668
SY	36.65107	21.31928	9.900000	81.00000

B- Birim Kök Testleri

Panel regresyon analizinde değişkenlerde durağanlık incelemesi birim kök testleriyle yapılmaktadır. Pesaran CADF’nin panel birim kök testi yatay kesit bağımlılığını dikkate almaktadır (Yerdelen Tatoğlu, 2012b). Bu bağlamda değişkenlerdeki birim kökler için Pesaran’ın CADF (Yatay Kesit Genelleştirilmiş Dickey Fuller) testi kullanılmıştır. Birim kök testi bulguları Tablo 4’te yer almaktadır. Durağanlık incelemesi hipotezleri şöyledir:

H_0 : Veri durağan değildir.

H_1 : Veri durağandır

Tablo 4. Pesaran’ın CADF Birim Kök Testi Bulguları

Değişkenler	t-bar	Z[t-bar]	p	Fark düzeyi
AIPP	-2.965	-4.458	0.000***	I(2)
GSYIH	-2.651	-3.306	0.000***	I(1)
UZUN	-3.200	-5.319	0.000***	I(1)
PIPP	-2.415	-2.441	0.007***	I(1)
SY	-3.745	-7.317	0.000***	I(2)
ISSIZLIK	-2.555	-2.955	0.002***	I(2)

*** %1, düzeyinde H_1 hipotezi kabul edilir. I(1): 1. farkta durağan ve I(2): 2. farkta durağan

Tablo 4'ten tüm değişkenler için sıfır hipotezlerinin reddedildiği görülmektedir ($p < 0.01$).

C- Uygun Modelin Belirlenmesi

Panel regresyon analizinde araştırma verisine uygun modelin belirlenmesi gerekmektedir. Üç model yapısı olan havuzlanmış OLS, sabit etkiler ve tesadüfi etkiler modellerinin ikili kıyaslamalarından hangi modelin araştırma için en uygunu olduğu kararı verilir. Sabit etkiler ile tesadüfi etkiler modellerinden hangisinin seçileceği kıyaslanmasında Hausman testi uygulanmaktadır. Hausman testi için kurulan hipotez aşağıdaki gibidir.

H_0 : Tesadüfi etkiler modeli uygundur.

H_1 : Sabit etkiler modeli uygundur.

Tablo 5. Hausman Testi Bulguları

Model	Ki- Kare İstatistiği	Ki-Kare serbestlik derecesi	Olasılık
Model 1	29.575571	5	0.0000***
Model 2	13.971127	4	0.0074***
Model 3	25.273841	4	0.0000***

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde H_1 hipotezi kabul edilir.

Tablo 5'deki Hausman test istatistiği bulgularından Model 1 için olasılık değeri

$p = 0.0000 < 0.01$, Model 2 için olasılık değeri $p = 0.0074 < 0.01$ ve Model 3 için olasılık değeri $p = 0.0000 < 0.01$ olduğu için tüm modeller için H_0 hipotezi reddedilir. Hausman testi sonucu veri için uygun modelin sabit etkiler modeli olduğu belirlenir. Ancak bu aşamada sabit etkiler modeli mi yoksa havuzlanmış OLS modelinin mi uygun olduğu incelemesi yapılması gerekmektedir. Havuzlanmış OLS modeli ile sabit etkiler modeli arasında seçim yapılmasını sağlayan Moulton ve Randolph (1989)'ın F testidir. F testi için kurulan hipotezler aşağıdaki gibidir.

H_0 : Havuzlanmış OLS modeli uygundur.

H_1 : Sabit etkiler modeli uygundur.

F testi bulguları Tablo 6'da sunulmaktadır. Tüm modeller için olasılık değerleri yüzde 1 anlamlılık düzeyinden küçük değerli olduğu için H_0 hipotezinin reddedildiği yorum yapılır. Dolayısıyla, sabit etkiler model yapısının tüm modeller için uygun olduğuna karar verilir.

Tablo 6. F Testi Bulguları

Model	İstatistik	Serbestlik Derecesi	Olasılık
Model 1	84.718768	(13,261)	0.0000***
Model 2	50.044120	(13,262)	0.0000***
Model 3	86.521330	(13,262)	0.0000***

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde H_1 hipotezi kabul edilir.

Hausman testi ve F testi kıyaslamalarından tüm modeller için uygun model yapısının sabit etkiler

modeli olduğu belirlenmiştir. Panel regresyon analizi model incelemeleri sabit etkiler model yapısı üzerine kurulu olarak gerçekleştirilmiştir.

D- Model Varsayım İncelemeleri

Panel regresyon analizlerinde sabit etkiler, tesadüfi etkiler ve havuzlanmış OLS modellerinden belirlenen sonuçlara güvenilebilmesi için veride belirli varsayımların sağlanmış olması istenir. Bu varsayım incelemeleri otokorelasyon olması, heteroskedasite (değişen varyans) olması ve birimler (kesitler) arası ilişki olması durumlarının araştırılmasını kapsamaktadır. Bu üç durumun veride tespit edilmesi halinde sabit etkiler, tesadüfi etkiler ve havuzlanmış OLS modellerine dayalı belirlenen regresyon modelleri geçerliliğini kaybetmektedir. Varsayım incelemelerinin yapılarak doğru modele karar verilmesi gerekmektedir. Model varsayım incelemelerinde ilk olarak veride otokorelasyon sorunu olup olmadığı araştırılmıştır. Sabit etkiler modelinde otokorelasyonun varlığının incelenmesinde Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson testi ile Baltagi-Wu yerel en iyi değişmez testine başvurulmaktadır. Bu testler için test istatistiği değerlerinin 2'nin altında çıkması otokorelasyon varlığının göstergesidir (Yerdelen-Tatoğlu, 2012a: 214). Tüm modeller için otokorelasyon incelemesi test sonuçları Tablo 7'de yer almaktadır. Tablo 7'den tüm modeller için test istatistiği değerlerinin 2'den küçük olduğu belirlenmektedir. Tüm çalışma modellerinde verilerde otokorelasyon olduğu yorumu yapılır.

Tablo 7. Otokorelasyon İncelemeleri

Model	Test	Test İstatistiği
Model 1	Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson testi	0.34018692
	Baltagi-Wu yerel en iyi değişmez testi	0.47498288
Model 2	Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson testi	0.40925372
	Baltagi-Wu yerel en iyi değişmez testi	0.52383886
Model 3	Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson testi	0.33895079
	Baltagi-Wu yerel en iyi değişmez testi	0.48459780

Panel regresyon analizi ikinci varsayım heteroskedasite (değişen varyans) incelemesi üzerine kurulur. Sabit etkiler regresyon modelleri için heteroskedasite incelemesinde Geliştirilmiş Wald testi uygulanmaktadır. Geliştirilmiş Wald testinde analizler için hipotezler aşağıdaki gibi kurulmaktadır ve analiz bulguları Tablo 8'de yer almaktadır. Tablo 8'den modellerin tümü için $p = 0.000 < \alpha = 0.01$ olduğu için yüzde 1 anlamlılık düzeyinde kalıntılarda heteroskedasite yapısının olduğu söylenir.

$$H_0: \text{Kalıntılarda değişen varyans yoktur. (Tüm } i \text{ değerleri için } \sigma_i^2 = \sigma^2)$$

$$H_1: \text{Kalıntılarda değişen varyans vardır. (Tüm } i \text{ değerleri için } \sigma_i^2 \neq \sigma^2)$$

Tablo 8. Heteroskedasite İncelemesi

Model	Test	Ki-kare Test İstatistiği	Olasılık (p)
Model 1	Geliştirilmiş Wald Testi	734.73	0,000***
Model 2	Geliştirilmiş Wald Testi	1432.63	0,000***
Model 3	Geliştirilmiş Wald Testi	589.64	0,000***

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde H1 hipotezi kabul edilir.

Regresyon modelleri için varsayım incelemelerinden biri de birimler arası korelasyon (yatay kesit bağımlılığı) incelemesinin yapılmasıdır. Sabit etkiler modelinde Pesaran testi yatay kesit bağımlılığının incelemesine başvuru bir testtir. Pesaran testinde hipotezler şöyle oluşturulur:

H_0 : Yatay kesit bağımlılığı yoktur.

H_1 : Yatay kesit bağımlılığı vardır.

Pesaran testi bulguları Tablo 9'da yer almaktadır. Yatay kesit bağımlılığı için Pesaran testi değerlerine karşılık gelen olasılık değerleri incelendiğinde Model 1 için $p = 0.0000 < 0.01$ olduğu için yüzde 1 düzeyinde H_0 hipotezinin reddedildiği belirlenir. Model 2 için $p = 0.0000 < 0,01$ olduğu için yüzde 1 düzeyinde H_0 hipotezinin reddedildiği belirlenir. Model 3 için $p = 0.0002 < 0.01$ olduğu için yüzde 1 düzeyinde H_0 hipotezinin reddedildiği belirlenir.

Tablo 9. Yatay Kesit Bağımlılığı İncelemesi

Model	Pesaran'ın Yatay Kesit Bağımsızlık Test Değeri	Olasılık (p)
Model 1	4.061	0.0000
Model 2	9.776	0.0000
Model 3	3.745	0.0002

Panel veri modellerinde heterojen olan eğim parametreleri homojenlik varsayımıyla tahmin edilirse parametre tahminleri ciddi boyutta yanlış belirlenebilmektedir. Tesadüfi katsayılar modelinin kullanımının gerekli olup olmadığı diğer bir ifadeyle parametrelerin homojenliği Hausman türü test ile sınanabilmektedir. Hausman türü bir test olan Swamy (1971)'in türettiği test ile sınama yapılabilmektedir. Parametre sabitliği testi Hausman testini vermektedir ve parametrelerin birimden birime değişip değişmediğini (sabit olup olmadığını) saptamak için yapılmaktadır (Yerdelen Tatoğlu, 2012b). Swamy (1971)'in türettiği test sonucu üç model için sınamalar Tablo 10'da yer almıştır.

H_0 : Parametreler sabittir.

H_1 : Parametreler sabit değildir.

Kurulan üç model için de H_0 hipotezi reddedilmiştir ($p=0.0000<0.01$). Dolayısıyla parametrelerin birimden birime değiştiği kabul edilir.

Tablo 10. Parametre Sabitliği Testi Bulguları

Model	Parametre sabitliği testi
Model 1	$\chi^2_{(72)} = 7795.33$ $p > \chi^2 = 0.0000$
Model 2	$\chi^2_{(60)} = 2707.46$ $p > \chi^2 = 0.0000$
Model 3	$\chi^2_{(60)} = 5599.88$ $p > \chi^2 = 0.0000$

Heterojen panel veri yapısı geçerli olduğu için Swamy'nin tesadüfi katsayılar modeli bulgularına güvenilecektir (Yerdelen Tatoğlu, 2012b).

E- Model 1 Panel Regresyon Modeli

Model 1’de işsizlik oranı üzerinde aktif ve pasif işgücü piyasası politikaları açıklayıcı değişkenleri ile kontrol değişkenlerinden kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisi araştırılmıştır. Tablo 11’den Model 1 için Swamy (1971) tesadüfi katsayılar modelinde Wald istatistiği değeri 81.51 ve önem düzeyi $p = 0.00 < 0.01$ olduğu için kurulan Model 1’in geçerli olduğu ve Model 1 için belirlenen H_0 hipotezinin reddedildiği yorumu yapılır. Tablo 11’den tüm bağımsız değişkenlerin regresyon katsayıları için t değerlerine karşılık gelen olasılık değerlerine bakıldığında PIPP için $p = 0.00$ ve UZUN için $p = 0.00$ olduğu için yüzde 5 anlamlılık düzeyinde PIPP ve UZUN’un ISSIZLIK üzerinde anlamlı etkisi olduğu söylenebilir. Çalışma kapsamında pasif işgücü piyasası politika yatırımlarının işsizliği artırıcı ve aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizliği azaltıcı istatistiksel olarak anlamlı etkisi beklenmekteydi. Pasif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde pozitif anlamlı etkisi belirlenmiştir, dolayısıyla pasif işgücü piyasası politika devlet harcamaları arttırıldığında işsizlik oranında artış olduğu yorumu yapılabilir. Aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde negatif etkisi olacağı beklentisinin modelde karşılandığı görülmesine karşın AIPP’nin ISSIZLIK üzerine istatistiksel olarak anlamlı etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 11. Model 1 için Swamy (1971) Tesadüfi Katsayılar Modeli Bulguları

Rastgele katsayılar regresyonu				
			Wald $\chi^2_{(5)}$	= 81.51
			$p > \chi^2$	= 0.0000
ISSIZLIK	Regresyon Katsayı	Standart Hata	z	p > z
AIPP	-0.2574241	1.271158	-0.2	0.840
PIPP	4.38681	0.5309057	8.26	0.000***
UZUN	0.1126409	0.0250796	4.49	0.000***
GSYIH	-5.81e-07	0.0000429	-0.01	0.989
SY	-0.0204538	0.1390704	0.15	0.883
Sabit	2.443858	6.915141	0.35	0.724

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Model 1 panel regresyon modeli tahmini aşağıdaki gibi yazılır.

$$ISSIZLIK_{it} = 2.443858 - 0.2574241AIPP + 4.38681PIPP_{it} - 5.81e-07GSYIH_{it} + 0.1126409 UZUN_{it} - 0.0204538 SY_{it}$$

F- Model 2 Panel Regresyon Modeli

Model 2 için Swamy (1971) tesadüfi katsayılar modeli bulguları Tablo 12’de sunulmuştur. Model 2’de işsizlik oranı üzerinde aktif işgücü piyasası, kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisi araştırılmıştır. Tablo 12’den Model 2 için Swamy (1971) tesadüfi katsayılar modelinde Wald istatistiği değeri 15.52 ve önem düzeyi $p = 0.0037 < 0.01$ olduğu için kurulan Model 2’nin geçerli olduğu ve Model 2 için belirlenen H_0 hipotezinin reddedildiği belirlenir. Bağımsız değişkenlerin katsayılarına karşılık gelen t değerlerinin olasılık değerleri incelendiğinde UZUN değişkeninin ISSIZLIK üzerinde pozitif ve anlamlı etkisi (istatistiksel olarak anlamlı etkisi) olduğu

belirlenmiştir. AIPP, SY ve GSYIH değişkenlerinin ISSIZLIK üzerinde anlamlı etkisi yoktur şeklinde belirlenmiştir. Uzun dönem işsizlerin toplam işsizler içindeki payının artması işsizlik oranlarını olumsuz yönde etkilemektedir. AIPP'lerinin işsizlik oranı üzerinde anlamlı etkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12. Model 2 için Swamy (1971) Tesadüfi Katsayılar Modeli Bulguları

Rastgele katsayılar regresyonu				
			Wald $\chi^2_{(5)}$	= 15.52
			p > χ^2	= 0.0037
ISSIZLIK	Regresyon Katsayı	Standart Hata	z	p > z
AIPP	1.590342	3.120912	0.51	0.61
UZUN	0.1638232	0.0485424	3.37	0.001**
GSYIH	7.04E-06	0.000068	0.1	0.918
SY	0.2386766	0.3300945	0.72	0.47
Sabit	-2.097033	8.413174	-0.25	0.803

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

$$ISSIZLIK_{it} = -2.097033 + 1.590342 AIPP + 7.04E-06 GSYIH_{it} + 0.1638232 UZUN_{it} + 0.2386766 SY_{it}$$

G- Model 3 Panel Regresyon Modeli

Model 3'de işsizlik oranı üzerinde pasif işgücü piyasası politikaları, kişi başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, uzun dönem işsizlik oranı ve sendika yoğunluğunun etkisi araştırılmıştır. Model 3 için Swamy (1971) tesadüfi katsayılar modeli bulguları Tablo 13'de yer almıştır. Tablo 13'den Model 2 için Swamy (1971) tesadüfi katsayılar modelinde Wald istatistiği değeri 82.19 ve önem düzeyi $p = 0.00 < 0.01$ olduğu için kurulan Model 3'ün geçerli olduğu belirlenir. Dolayısıyla, Model 3 için kurulan H0 hipotezi reddedilir. Regresyon katsayılarına karşılık gelen t değerlerinin olasılık değerleri incelendiğinde yüzde 5 anlamlılık düzeyinde PIPP ve UZUN'un ISSIZLIK üzerinde anlamlı etkisi olduğu belirlenmiştir. GSYIH ve SY'nin ISSIZLIK üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 13. Model 3 için Swamy (1971) Tesadüfi Katsayılar Modeli Bulguları

Rastgele katsayılar regresyonu				
			Wald $\chi^2_{(5)}$	= 82.19
			p > χ^2	= 0.0000
ISSIZLIK	Regresyon Katsayı	Standart Hata	z	p > z
PIPP	4.380667	0.5635425	7.77	0.000***
UZUN	0.1331687	0.0360876	3.69	0.000***
GSYIH	-1.10E-06	0.0000415	-0.03	0.979
SY	-0.0408861	0.1342054	-0.3	0.761
Sabit	1.480842	6.199166	0.24	0.811

*** %1, ** %5, * %10 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Model 3 panel regresyon modeli tahmini aşağıdaki gibi yazılır.

$$ISSIZLIK_{it} = 1.480842 + 4.380667 PIPP_{it} - 1.10E-06 GSYIH_{it} + 0.1331687 UZUN_{it} - 0.0408861 SY_{it}$$

Ülkelerin araştırma değişkenlerine ilişkin ortalama değerleri Tablo 14’te sunulmaktadır. Ülkelerin işsizlik oranları ülkeden ülkeye oldukça farklılık göstermektedir. Aktif işgücü piyasası politikaları için yapılan devlet harcamalarının içindeki payının 0.0985 ile 0.8325 arasında değiştiği görülmektedir. Model 2’den AIPP’larının işsizlik oranı üzerinde anlamlı etkisi olmadığı tespit edilmişti. Bunun nedeni ülkelerin AIPP’ları farklılık gösteriyor olması nedeniyle işsizlik üzerine farklı yansımış olabilir. Pasif işgücü piyasası politikaları için yapılan devlet harcamalarının içindeki payı 0.2484 ile 2.9049 arasında değiştiği tablodan görülebilmektedir. SY değer aralığının 11.4 ile 70.875 arasında olduğu ve uzun dönem işsizlik oranı 15.9563 ile 54.7053 arasında değişmekte olduğu belirlenmektedir. Ülkelerin GSYH değerleri 31672.17 ile 55767.05 arasında değişmektedir.

Tablo 14. Ülkelerin Araştırma Değişkenlerine İlişkin Ortalama Değerleri

ÜLKE	ISSIZLIK	AIPP	PIPP	SY	UZUN	GSYIH
Avustralya	5.4905	0.2475	0.6365	18.8150	19.0845	41526.97
Avusturya	5.2783	0.5780	1.0020	30.3750	26.2468	42688.32
Belçika	7.6025	0.5040	2.9049	53.6250	48.6452	39798.94
Almanya	6.7233	0.6785	1.2527	19.6100	47.5755	40437.42
İspanya	15.8163	0.5705	2.1775	16.0550	36.6943	31672.17
Finlandiya	8.3108	0.7460	1.8905	69.6500	23.2581	38311.05
İrlanda	8.1854	0.5815	1.3723	30.1150	41.7848	50887.98
İtalya	9.4067	0.4215	0.6944	34.1750	54.7053	34846.39
Japonya	4.1129	0.0985	0.2484	18.5250	34.0241	35487.01
Hollanda	5.8583	0.4115	1.2341	19.4400	34.3640	44806.00
Norveç	3.8292	0.3665	0.4209	50.7600	19.8883	55767.05
İsveç	7.1883	0.8325	0.6624	70.8750	16.8826	41932.34
ABD	5.8808	0.1905	0.3723	11.4000	15.9563	49267.92

SONUÇ VE ÖNERİLER

İşsizlik, ekonomik zorluklar, gelir kaybı, psikolojik stres, sosyal sorunlar ve toplumsal istikrarsızlık gibi pek çok olumsuz etkiye sahiptir. Bu nedenle, işsizlikle mücadele, hükümetler, işverenler ve toplumun genel olarak önemli bir önceliği olmaktadır. İşsizlik, ekonomik ve sosyal politikaların karmaşık bir konusu olup çözümü için çok sayıda faktörün dikkate alınması gerekmektedir. İşsizlik oranlarını düşürmek ve ekonomik istikrarı sağlamak için iş birliği, uzun vadeli stratejiler ve dikkatli politika uygulamak gereklidir. İşgücü piyasası politikaları, işsizliğe karşı mücadele etmeyi ve istihdamı artırmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, aktif ve pasif işgücü politikalarının işsizlik üzerine etkisini araştırmak amacıyla seçilmiş OECD ülkelerinde panel veri analizi uygulanmıştır.

Panel veri analizinde üç panel regresyon modeli kurulmuştur. Birinci modelde bağımlı değişken işsizlik oranı üzerine aktif ve pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan devlet harcamalarının etkisi araştırılmıştır. İkinci modele açıklayıcı değişken olarak işgücü piyasası politikalarından sadece aktif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım dahil edilmiştir. Üçüncü modele açıklayıcı değişken olarak işgücü piyasası politikalarından sadece pasif işgücü piyasası politikalarına yapılan yatırım dahil edilmiştir. Kontrol değişkenleri olarak üç modelde de kişi başına GSYİH, uzun dönem işsizlik ve sendika yoğunluğu dâhil edilmiştir.

Çalışma kapsamında pasif işgücü piyasası politika yatırımlarının işsizliği arttırıcı ve aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizliği azaltıcı istatistiksel olarak anlamlı etkisi beklenmekteydi. Pasif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde pozitif anlamlı etkisi belirlenmiştir, dolayısıyla pasif işgücü piyasası politika devlet harcamaları arttırıldığında işsizlik oranında artış olduğu yorumu yapılabilir. İşsizlikle mücadele için pasif işgücü politikalarının önemli düzeyde etkili olduğuna işaret etmektedir.

Aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde negatif etkisi olacağı beklentisinin Model 1’de karşılandığı görülmesine karşın aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisi olmadığı belirlenmiştir. Model 2’de aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Model 1 ve Model 2’den aktif işgücü piyasası politika devlet harcamalarının işsizlik üzerine anlamlı etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak çalışma kapsamına alınan ülkelere, işsizlik oranını azaltmak için eğitim programlarına, iş arama ve yerleştirme hizmetlerine, mesleki yeniden eğitim programlarına yatırım yapılmasını vb. uygulamaları içeren aktif işgücü piyasası politikalarındaki farklılıklar gösterilebilir, bu da işsizlik üzerine farklı yansımış olabilir. Ülkelerdeki aktif işgücü piyasası politikaları için yapılan devlet harcamalarının içindeki payının 0.0985 ile 0.8325 arasında değiştiği, ülkeden ülkeye değişkenliğinin fazla olduğu söylenebilir.

Bu durum politikaların yerel koşullara ve ihtiyaçlara göre uyarlanması gerektiğini göstermektedir. Vooren vd. (2019) ile Lammers ve Kok (2021) çalışmalarında AIPP programlarının kısa dönemde işsizlik üzerinde negatif bir etkisi olduğunu belirlemiştir, ancak, uzun dönemde, programların etkilerinin pozitive döndüğünü tespit etmişlerdir. Ayrıca aktif işgücü piyasası politikalarının genel olarak işsizlik oranı üzerindeki etkilerinin nispeten küçük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular çalışmamızla nispeten benzerlik göstermektedir.

Model 1 ve Model 3 analiz bulgularından işsizlik oranının belirleyicilerinin uzun dönem işsizlik oranı ile pasif işgücü piyasası politika yatırımları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kurulan üç model için de elde edilen bulgularda uzun dönem işsizliğin toplam işsizlik üzerine istatistiksel olarak pozitif anlamlı etkisi olduğu saptanmıştır. Pasif işgücü piyasası politika yatırımlarının ve uzun dönem işsizliğin artması işsizliği arttırıcı rol oynadığından pasif işgücü piyasası politika yatırımları ile uzun dönem işsizliği azaltan politika uygulamalarına başvurulmasının önemli olduğu söylenebilir.

Pasif işgücü piyasası politikaları devlet harcamalarının işsizlik oranını arttırdığı belirlenmiştir. Bu bulgu, Fredriksson ve Söderström (2008), Bassanini ve Duval (2009), Nie ve Struby (2011) Nakajima (2012), Guzmán (2014) ve Figura ve Barnichon (2014) çalışması ile uyumlu bir şekilde pasif işgücü piyasası politika yatırımlarının arttıkça işsizliğin de arttığı sonucuna varılmıştır.

Pasif işgücü piyasası politikalarının işsizliği artırma eğilimi, işsizlik süresince yapılan ödemelerin miktarı ve süresi ile doğrudan ilişkilidir. Ödemelerin cömert ve uzun süreli olması, işsizlerin iş arama ve iş kabul etme motivasyonunu azaltabilmekte, işsizliğin süresini ve yaygınlığını arttırabilmektedir.

Yüksek miktarda ve uzun süreli işsizlik yardımları, işsizlerin iş arama çabalarını azaltabilir, iş bulma baskısını hafifletebilirken iş bulma sürecini ertelemeye teşvik edebilir. Bu durum, işsizlerin iş arama motivasyonunu azaltırken işverenlerin iş gücü talebini de olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, pasif işgücü piyasası politikalarının tasarımında, işsizlerin iş arama ve istihdam edilebilirliklerini destekleyici önlemlere odaklanılması önemlidir. Bu, işsizlikle mücadelede daha etkili sonuçlar elde etmek için gereklidir. Politika yapımcılar, işsizlik sigortası, işsizlik yardımları ve diğer gelir transferi programları gibi pasif işgücü piyasası politikalarının kapsamını daraltabilir veya daha düşük bütçe ayırabilir. İşsizlikle mücadelede işsizliği azaltıcı yönde daha etkili pasif işgücü piyasası politika stratejileri geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Aktif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerinde anlamlı etkisi olmadığı sonucu dikkate alındığında bu tür politikaların etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Aktif işgücü piyasası politika harcamaları, işsizlerin iş bulma olasılığını artırmak için daha iyi tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. İşsizlik politikalarının etkinliği, her ülkede farklı koşullara bağlı olarak değişebilmektedir. İşsizliğin düşük olduğu ülkelerde izlenen işgücü piyasası politikalarının uygulanması yoluna gidilmesi önemli bulunmaktadır. Politika yapımcıların işsizliğin azaltılması yönünde stratejiler geliştirmeleri önemli görülmektedir.

Pasif ve aktif işgücü piyasası politikalarının işsizlikle mücadelede daha etkili hale getirilmesi için daha spesifik öneriler aşağıda sıralanmıştır:

Pasif İşgücü Piyasası Politikaları için Öneriler (Terentyeva vd., 2018; 1052):

1. Etkinlik Değerlendirmesi: Pasif işgücü politika harcamaları dikkatle değerlendirilmeli ve bu politikaların işsizlik oranlarını artırmadığından emin olunmalıdır. Politika programlarının etkileri düzenli olarak izlenmeli ve gerektiğinde ayarlamalar yapılmalıdır.
2. Eğitim ve Beceri Geliştirme: Pasif işgücü politikaları, işsizlerin eğitim ve beceri geliştirme fırsatlarına daha fazla odaklanmalıdır. İşsizlere, ihtiyaç duyulan sektörlerdeki becerileri kazanmalarına yardımcı olacak eğitim programları sunulmalıdır.
3. İşgücü Piyasası İş birliği: İşverenler ve yerel işgücü piyasası paydaşları, pasif politika programlarının tasarımına katılmalıdır. Bu, işsizlerin daha iyi işe yerleştirilmesine yardımcı olabilir.
4. Eğitim-Meslek Eşleştirme: Aktif politika programları, işsizlerin eğitim ve becerilerini, işgücü piyasasının talepleriyle daha iyi eşleştirmelidir. İşsizlere, geleceğin iş fırsatlarını hedeflemeleri konusunda rehberlik edilmelidir.
5. İşe Alım Engellerinin Kaldırılması: İşe alım sürecindeki ayrımcılığı önlemek ve işe alım engellerini ortadan kaldırmak için politika yapımcılar ve işverenler arasında iş birliği sağlanmalıdır. Aktif işgücü piyasası politikaları, işsizlik sorunlarıyla başa çıkmak ve istihdamı artırmak için kullanılan çeşitli politika araçlarıdır. Ücret ve istihdam sübvansiyonları, kendi işini kuracaklara yardım programı, doğrudan kamu sektörü istihdamı, mesleki eğitim programları, kamunun eşleştirme ve danışmanlık hizmetleri gibi politika önerileri, işsizliği azaltmak ve istihdamı artırmak için etkili olabilir (Ayyıldız, 2019:17). Bu öneriler, pasif ve aktif işgücü piyasası politikalarının daha etkili hale getirilmesine yardımcı olabilir. Ancak her ülkenin kendi koşullarına ve ihtiyaçlarına göre bu politikaları uyarlaması gerektiğini unutmamak önemlidir. Aktif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu gösteriyorsa, politika yapımcılar bu tür politikaların uygulanmasını teşvik edebilir. Örneğin, işsizlik oranını azaltmak için eğitim programlarına, iş arama, yerleştirme hizmetlerine ve mesleki yeniden eğitim programlarına yatırım yapılabilir. Politika yapımcılar, işgücü piyasasında esneklik ve hareketliliği artırmak için işgücü piyasası politikalarının daha da güçlendirilmesi

gerektiğine karar verebilirler. Eğer pasif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu gösteriyorsa, politika yapımcılar bu tür politikaların genişletilmesini ve güçlendirilmesini teşvik edebilir. İşsizlik sigortası, işsizlik yardımları ve diğer gelir transferi programları gibi pasif politikaların kapsamı artırılabilir veya bu tür politikalara daha fazla bütçe ayrılabilir. Politika yapımcılar, işsizlik dönemlerinde işsizlere destek sağlamak için mevcut pasif politikaların etkinliğini artırmak için çalışabilirler. Araştırma hem aktif hem de pasif işgücü piyasası politikalarının işsizlik üzerinde etkili olduğunu gösteriyorsa, politika yapımcılar bu politikaları bütünsel bir yaklaşımla ele alabilirler. Örneğin, işsizlik oranını azaltmak için aktif politikalarla iş arayanlara destek sağlanabilirken, pasif politikalarla da işsizlik dönemlerinde gelir güvencesi sağlanabilir. Politika yapımcılar, bu tür kapsayıcı politika stratejilerini geliştirmek ve uygulamak için politika değişiklikleri ve uygulamaları üzerinde çalışabilirler.

Kaynakça

- Alkaya, A. ve Işık, P. (2022). Temel Makroekonomik Faktörler ve Nüfusun İşsizliğe Etkileri: OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Sosyoekonomi*. 30(54). 497-539. doi: 10.17233/sosyoekonomi.2022.04.25.
- Ataman, B. C., (1999). *İşgücü Piyasasında Kurumsallaşma: Avrupa Birliği Modeli ve Türkiye*. Ankara: A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Ayyıldız, Y. (2019). *İşkur Tarafından Ugulanan Aktif İş Gücü Piyasası Politikalarının Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme; Zonguldak İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bassanini, A. ve Duval, R. (2006). Employment Patterns in OECD Countries: Reassessing the Role of Policies and Institutions. *OECD Economics Department Working Papers No. 486*. OECD Publishing (NJ1).
- Bassanini, A. ve Duval, R. (2009). Unemployment, Institutions and Reform Complementarities: Reassessing the Aggregate Evidence for OECD countries. *Oxford Review of Economic Policy*. 25(1). 40-59.
- Baumgartner, H. J. ve Caliendo, M. (2008). Turning Unemployment Into Self-Employment: Effectiveness of Two Start-up Programmes. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*. 70(3). 347-373.
- Bayraktar, Y. ve Yaşarlar, Y. (2017). Pasif İşgücü Piyasası Politikalarının İşsizliğe Etkileri: Küresel Kriz Sonrası Türkiye Deneyimi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*. 18(2). 1-17.
- Belot, M. ve Van Ours, J. C. (2004). Does the Recent Success of Some OECD Countries in Lowering Their Unemployment Rates Lie in the Clever Design of Their Labor Market Reforms? Discussion Paper Series. Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit Institute for the Study of Labor. IZA DP No. 147. *Oxford Economic Papers*. 56(4). 621-642.
- Bernal-Verdugo, L.E., Furceri, D. ve Guillaume, D. (2012). Labor Market Flexibility and Unemployment: New Empirical Evidence of Static and Dynamic Effects. *IMF Working Paper*. WP/12/6.
- Beržinskienė, D. ve Juozaitienė, L. (2011). Impact of Labour Market Measures on Unemployment. *Inžinerinė Ekonomika*. 186-195.
- Betcherman, G. (2000). *Structural Unemployment: How Important Are Labour Market Policies and Institutions?* Vol. 26. Supplement: Structural Aspects of Unemployment in Canada. pp. S131-S140. University of Toronto Press on Behalf of Canadian Public Policy.
- Bıçerli, M. K. (2009). *Çalışma Ekonomisi*. Beta Basım Yayım. İstanbul.
- Bozdağlıoğlu, Y. U. (2008). Türkiye’de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 20. 45-65.

- Card, D., Kluve, J. ve Weber, A. (2018). What works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations. *Journal of the European Economic Association*. 16(3). 894-931.
- Cvecic, I. ve Sokolic, D. (2018). Impact of Public Expenditure in Labour Market Policies and Other Selected Factors on Youth Unemployment. *Economic Research Ekonomska Istraživanja*. 31:1. 2060-2080. doi: 10.1080/1331677X.2018.1480970.
- Çetinkaya, E. (2008). *Türkiye’de Genç İşsizliği ile Mücadelede Aktif İşgücü Piyasası Politikaları*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi.
- De Serres, A. ve Murtin F. (2013). Do Policies That Reduce Unemployment Raise Its Volatility? Evidence from OECD Countries. *OECD Economics Department Working Papers*. No. 1020. [<http://www.oecd.org/eco/workingpapers/>]
- Dost, Z. D. (2014). *İşsizlikle Mücadelede İş Arama Yöntemleri ve Türkiye İş Kurumunun Değerlendirilmesi*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
- Ehrenberg, R. G. ve Smith, R. S. (1997). *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy*. 6th Edition. Addison-Wesley. Boston.
- Eichorst, W., Kaufmann, O., Konle, R. ve Reinhard, H. J. (2008). *Bringing The Jobless Into Work Experiences with Activation Schemes in Europe and the US*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Ela, E. D. (2007). *Sosyal Devlet Anlayışındaki Değişikliklerin Türkiye’de Uygulanan İstihdam Politikalarına Etkisi*. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
- Erol, H. ve Piraye, Ö. G. (2018). İŞKUR’ın Aktif İşgücü Piyasası Politikalarının Etki Değerlendirmesi: Aydın İli Örneği. 19. *Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Konferansı*. Zonguldak. 137-140.
- Escudero, V. (2018). Are Active Labour Market Policies Effective in Activating and Integrating Low-Skilled Individuals. *An International Comparison*. Escudero IZA Journal of Labor Policy 7:4. [<https://doi.org/10.1186/s40173-018-0097-5>]
- Esteban-Pretel, J. ve Kitao, S. (2021). Labor Market Policies in a Dual Economy. *Labour Economics*. 68 (101956). 1-13.
- Estevão, M. M. M. (2003). *Do Active Labor Market Policies Increase Employment?* International Monetary Fund.
- European Commission. (2013). *Public Works: How Can PES Contribute to Increasing Their Value as an Activation Tool? Small Scale Study 2013*. Employment. Social Affairs and Inclusion.
- Fialová, K. ve Schneider, O. (2008). Labor Market Institutions and Their Effect on Labor Market Performance in the New EU Member Countries. *Eastern European Economics*. 47(3). 57-83.
- Figura, A. ve Barnichon, R. (2014). The Effects of Unemployment Benefits on Unemployment and Labor Force Participation: Evidence from 35 Years of Benefits Extensions. *Finance and Economics Discussion Series Divisions of Research and Statistics and Monetary Affairs Federal Reserve Board*. Washington D.C.
- Fredriksson, P. ve Söderström, M. (2008). *Do Unemployment Benefits Increase Unemployment? New Evidence on an Old Question*. IZA Discussion Paper No. 3570. Germany.
- Garraty, J. A. (1978). *Unemployment in History*. New York. Harper and Row Publishers. p.12.
- Goetschy, J. (1999). The European Employment Strategy: Genesis and Development. *European Journal of Industrial Relations*. 5(2). 117-137.
- Gujarati, D. ve Porter, D. C. (2010). Functional Forms of Regression Models. *Essentials of Econometrics*. 132-177.

- Guzmán, G. (2014). How Effective are Active Employment Policies to Reduce Unemployment in EU Countries? *Atlantic Review of Economics*. ISSN 2174-3835. Colegio de Economistas de A Coruña. A Coruña. Vol. 2. 1-15.
- Hagedorn, M., Karahan, F., Manovskii, I. ve Mitman, K. (2013). Unemployment Benefits and Unemployment in the Great Recession: The Role of Macro Effects (No. w19499). *National Bureau of Economic Research*.
- İslamoğlu, E. (2014) Sakarya'da İşsizliğin Nedenleri ve Sonuçları Üzerine Bir Araştırma. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*. 2(3). 123-137.
- Kapar, R. (2005). Aktif İşgücü Piyasası Politikaları. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası-Prof. Dr. Toker Dereli'ye Armağan*.55(1). 343.
- Kluve, J. (2007). *Active Labor Market Policies in Europe Performance and Perspectives*. Rheinisch-Westfälisches Institut für Wirtschaftsforschung Hohenzollernstra Essen Germany.
- Kluve, J. (2010). The Effectiveness of European Active Labor Market Programs. *Labour Economics*. 17. 904-918.
- Kovacı, S., Belke, M. ve Bolat, S. (2018). İşgücü Piyasası Düzenlemelerinin İşsizliğe Etkileri: Seçilmiş OECD Ülkeleri İçin Panel Veri Kanıtları. *International Journal of Social Humanities Sciences Research*. 5(25). 2030-2042.
- Kurt, Ş. (2005). *İşsizliğin Sosyo-Ekonomik Analizi: Sosyal Açından Türkiye Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Lammers, M. ve Kok, L. (2021). Are Active Labor Market Policies (Cost-)Effective in the Long Run? Evidence from the Netherlands. *Empirical Economics*. 60. 1719–1746.
- Levy Yeyati, E., Montane, M ve Sartorio, L. (2019). *What Works for Active Labor Market Policies?* CID Working Paper Series 2019. 358. Harvard University. Cambridge. MA.
- Lipponen, P. (2020). *A Comprehensive Strategy Works: Finland's Experience in the 1990s*. Policies Towards Full Employment.
- Marinescu, I. (2017). The General Equilibrium Impacts of Unemployment Insurance: Evidence from a Large Online Job Board. *Journal of Public Economics*. 150. 14-29.
- Martin, J. P. (2015). Activation and Active Labour Market Policies in OECD Countries: Stylised Facts and Evidence on Their Effectiveness. *Martin IZA Journal of Labor Policy*. 4:4. doi: 10.1186/s40173-015-0032-y.
- Moulton, B. R. ve Randolph, W. C. (1989). Alternative Tests of the Error Components Model. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*. 685-693.
- Murtin, F. ve Robin, J. M. (2018). Labor Market Reforms and Unemployment Dynamics. *Labour Economics*. 50. 3-19.
- Nakajima, M. A. (2012). Quantitative Analysis of Unemployment Benefit Extensions. *Journal of Monetary Economics*. 59. 686–702.
- Nickell, S. (1990). Unemployment: A Survey. *The Economic Journal*. Vol. 100. 1990. p. 391.
- Nie, J. ve Struby E. (2011). Would Active Labor Market Policies Help Combat High U.S. Unemployment? *Economic Review*. Federal Reserve Bank of Kansas City. 35-69.
- OECD (2023). OECD Employment Outlook 2023. Erişim adresi: [<https://www.oecd.org/employment-outlook/2023/#jobs>] (accessed on 20 October 2023).
- OECD (2023). Active Labour Market Policies: Connecting People with Jobs, Erişim adresi: [<https://www.oecd.org/employment/emp/activation.htm>] (accessed on 21 October 2023).

OECD (2023). Trade Unions: Trade union density. OECD Employment and Labour Market Statistics (database). [<https://doi.org/10.1787/data-00371-en>] (accessed on 11 October 2023).

Okun Yasası: Büyüme ve İşsizlik Arasındaki İlişki (Özel Rapor 2021-II). Vakıfbank Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğü.

Okun, A. M. (1962). Potential GNP: Its Measurement and Significance. American Statistical Association. Proceedings of the Business and Economics Statistics Section. 98–104.

Parlak, Z. (2011). *İşgücü Piyasalarında Esneklik*. Sarajevo: International University of Sarajevo Press. 145.

Rotar, L. J. (2018). The Effects of Expenditures for Labour Market Policy on Unemployment Rate. *Business Systems Research*. 9(1). 55-64.

Son, L. ve Carica, G. G. (2011). Labour Market Policies in Selected EU Member States: A Comparative and Impact Analysis. *The Romanian Economic Journal*. 39. 151-173.

Terentyeva, I. V., Kirillova, O., Kirillova, T., Pugacheva, N., Lunev, A., Chemerilova, I. ve Luchinina, A. (2018). Arrangement of Cooperation Between Labour Market and Regional Vocational Education System. *International Journal of Educational Management*. 32(6). 1041-1055.

Tiryaki, H. H. (2013). *Teorik ve Ampirik Açından Gelir Dağılımı ve İşsizlik İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Törüner, M. (1991). *İşsizlik Sigortası ve Türkiye’de Uygulanabilirliği*. Ebert Vakfı Yayınları. İstanbul. 3-4.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). *İşgücü İstatistikleri*. Ağustos 2023. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Agustos-2023-49376>.]

Uşen, Ş. (2007). Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’de Aktif İşgücü Piyasası Kurumları. *Çalışma ve Toplum Dergisi*. S:13. 71.

Vooren, M., Haelermans, C., Groot, W. ve Van Den Brink, H. M. (2019). The Effectiveness of Active Labor Market Policies: A Meta-Analysis. *Journal of Economic Surveys*. 33(1). 125-149.

Wahrendorf, M., Hoven, H., Deindl, C., Lunau, T. ve Zaninotto, P. (2021). Adverse Employment Histories. Later Health Functioning and National Labor Market Policies: European Findings Based on Life-History Data From SHARE and ELSA. *The Journals of Gerontology: Series B*. 76(1). S27–40.

Weiss, J. ve Hörisch, F. (2022). Security or Autonomy? A Comparative Analysis of Work Values and Labor Market Policies in Different European Welfare States. *International Journal of Social Welfare*. 31. 112–128.

White, D. (2001). To Market to Market: Employability in the Liberal Investment State. Paper Presented at the Conference on Social Cohesion. Université de Montréal. Montreal Canada. Retrieved from [<http://www.cccg.umontreal.ca/pdf/wp15.pdf>.]

Yayla, Ş. (2016). *Türkiye’de ve Güney Avrupa Ülkelerinde Genç İşsizliği: İşgücü Piyasası Politikaları ve Kurumları*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2012a). *Panel Veri Ekonometrisi Stata Uygulamalı*. Beta Basım A. Ş. İstanbul.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2012b). *İleri Panel Veri Analizi Stata Uygulamalı*. Beta Basım A. Ş. İstanbul.

Yıldırım, H. H. (2017) Economic Growth and CO2 Emissions for OECD Countries. *Int. J. Manag. Sci. Bus. Adm* 3. 30-37.

Yüceol, H. M. (2005). Küreselleşme, Yoksulluk ve İşgücü Piyasası Politikaları. *ÇÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14(2). 506.